

חשמונאים (שעון קיץ)

כניסת השבת: 19:24

יציאת השבת: 20:25

שבת קודש שלח לך מפטירים:

"וישלח ה' הושע בן נון מן השטים"

(יהושע פרק ב פסוק א)

פרסומים תורניים
בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

מהלכות ברכת הראיה עפ"י שו"ע – סימן רכד" ופוסקים אחרונים

הקדמה

הרואה בתי ישראל ביישובם אומר ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם מציב גבול אלמנה. בחורבן אומר ברוך דיין האמת. הרואה בתי עובדי גילולים ביישובם אומר (משלי טו) בית גאים יסח ה' בחורבן אומר אל נקמות ה'. זה שרואה בתי ישראל. נראה מדברי רש"י בברכות נח: מתייחס לבית המקדש שכתב מציב גבול אלמנה כגון בישוב בית שני, והר"ף בברכות מג: כתב הרואה בתי כנסיות ישראל.

והקשה הבית יוסף, לדברי הר"ף שבתי ישראל הכוונה לבתי כנסיות, אם כן בתי אומות העולם ששנה, הכוונה לבתי עבודה זרה ואיך אמר שאומר "בית גאים יסח ה'" הרי אמרנו שעל בתי עבודה זרה מברך "ברוך שנתן ארץ אפים..." ודוחק לומר שצריך לומר את שניהם פסוק וברכה, שם שנה לגבי הברכה וכאן שנה לגבי הפסוק.

מיהו אפשר שהר"ף מפרש שבתי אומות העולם אין הכוונה לבתי עבודה זרה, שעליהם מברך "שנתן ארץ אפים..." אלא בתי אומות העולם הכוונה לבתים שמתכנסים בהם לדון בערכאות או להתייעץ, ועליהם אומר בית גאים יסח י"י ובתי ישראל היינו בתי כנסיות ממש.

יותר נראה לומר שבתי ישראל ביישובם היינו כשישראל מיושבים בלא שטן ולא פגע רע, וכפי שמוכח מהגמרא בסמוך נח: עולא רב חסדא הו אזלי בארחא כי מטו אפיתחא דבי רב חנא בר חנילאי נגד רב חסדא ואיתנח וכו' עד מיום שחרב בית המקדש נגזרה גזרה על בתיהם של צדיקים שיחברו וכו'. משמע שבתי ישראל בחורבן ששנה, היינו בתי עשירי ישראל ובעלי צדקות ואם כן זו הכוונה גם ב"בתי ישראל ביישוב" כלומר בתי עשירי ישראל בתוקפן ובגבורתן.

מה שפירש רש"י ברוך מציב גבול אלמנה כגון בישוב בית שני. היוצא מדבריו שרק אז שייך לומר מציב גבול אלמנה, וקודם שגלו בגלות בבל לא היו מברכים ברכה זו, שהרי לא היה שייך לקרותם בשם אלמנה. אפשר שאף על פי שישאל מיושבים בתוקף וגבורה בקצת מקומות אין מברכים עליהם, אלא אם כן היו בארץ ישראל ובזמן הבית ונראה שזו הייתה כוונת רש"י גם כן במה שכתב כגון בישוב בית שני.

פרטי הלכות

א. הרואה בתי ישראל ביישובם, כגון בית שני, אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם מציב גבול אלמנה. בחורבנם, אומר: ברוך דיין האמת. (מרן בשו"ע) רש"י פירש שהכוונה לבתי עשירי ישראל שמיושבים בתוקף ובגבורה כגון בישוב בית שני. והר"ף פירש שהכוונה לבתי כנסיות שמתפללים בתוכן. וכן נהגו העולם שאין מברכים על שאר בתים, אלא על בית הכנסת כשרואה אותו ביפו ובתיקונו. (משנה ברורה)

ב. כתב בא"ר דאין חילוק בין א"י לחו"ל ואפילו בזה"ז ובפמ"ג מצדד דבזה"ז טוב לברך ברוך מציב גבול אלמנה בלא שם ומלכות:

ג. הרואה בתי עכו"ם ביישובם, אומר: בית גאים יסח ה' (משלי טו, כה) בחורבן אומר: אל נקמות ה' (תהילים צד, א). (מרן בשו"ע) לפי פירוש רש"י הכוונה לבתי גויים שיושבים בשלוח והשקט ועושר, ולפי פירוש הר"ף היינו בתי התפלה שלהם. (משנה ברורה)

ד. הרואה חכמי ישראל, (המפולג בתורה ובחוכמה וביראת ה' טהורה – ילקוט יוסף ג') אומר: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם, שחלק מחכמתו ליראיו. (מרן בשו"ע) מפני שעם ה' הם חלק אלוה ודבקים בו. (משנה ברורה) אף בזמננו יש לברך בשם ומלכות. (ילקוט יוסף)

ה. הרואה חכמי אומות העולם עובדי כוכבים שחכמים בחכמות העולם, אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שנתן מחכמתו לבשר ודם. (מרן בשו"ע) היינו בשבע חכמות להוציא, אם הם חכמים בדתם, על זה אינו מברך כלל. (משנה ברורה)

ו. הרואה מלך ממלכי ישראל אומר ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שחלק מכבודו ליראיו. (מרן בשו"ע)

- ז. הרואה מלך ממלכי עובדי כוכבים אומר, ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם. (מרן בשו"ע) הכוונה לשולטים שאין עול מלך עליהם לשנות דבריהם וזן והורג במשפט מברך עליהם. ועל השרים שממנה המלך בכל עיר ועיר טוב וישר לברך בלא שם ומלכות. (משנה ברורה)
- ח. מצווה להשתדל לראות מלכים, אפילו מלכי אומות העולם. (מרן בשו"ע) ומותר להיטמא בטומאה מדרבנן מפני כבודו בין למלכי ישראל ובין למלכי אומות העולם וכן ומותר להיטמא בטומאה מדרבנן מפני כבוד הבריות, כגון לילך לנחם אבלים. (משנה ברורה)
- ט. הרואה נשיא מדינה בזמן הזה, יש לו לברך ברכת המלכים, בלי שם ומלכות ויאמר: "ברוך ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם". (ילקוט יוסף ג')
- י. הרואה נשיא מדינה הלוש בבגדי מלכות שכולם רואים את יקר תפארת גדולתו, ומברך עליו ברכת המלכים, בשם ומלכות, יש לו על מי לסמוך, אפילו אם רואהו בהפסק חלון מכונית או על ידי משקפת וכדומה. אבל אם רואהו בטלביזיה אינו מברך עליו ברכת מלכים. (ילקוט יוסף ג')
- יא. הרואה כמה מלכים ביום אחד, והם מלכים שמברכים עליהם ברכת המלכים בשם ומלכות, מברך על כל אחד ואחד ברכת המלך. אך אם ראה כמה מלכים במעמד אחד, מברך ברכה אחת על כולם. (ילקוט יוסף ג')
- יב. מי שידוע שהמלך נמצא בספינה או ברכב אך אינו רואה את המלך בעצמו, אפילו שהוא יודע בבירור שהמלך שם, אין לו לברך ברכת המלכים, ובפרט אם ידוע שהוא מלך השונא לישראל. (ילקוט יוסף ג')

הקדמה

כתב הטור - רכד' הרואה קברי ישראל אומר ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר יצר אתכם בדין וזן אתכם בדין וכלכל אתכם בדין והמית אתכם בדין ועתיד להחיותכם בדין ולהקימכם בדין ברוך אתה ה' מחיה המתים: בבית יוסף לגבי זה שאומרים ברואה קברי ישראל - והמית אתכם בדין. הביא את מה שכתב הרב רבנו יונה מג: ואף על גב שיקימא לן במסכת שבת נה: יש מיתה בלא חטא, אפילו הכי דינו דין אמת כי הוא יודע כל דרכי איש וכל דרכיו משפט. אך הדגיש כי בגמרא הנוסח הוא: תנו רבנן הרואה קברי ישראל אומר ברוך אשר יצר אתכם בדין וזן אתכם בדין וכלכל אתכם בדין ואסף אתכם בדין ועתיד להקימכם בדין מר בריה דרבינא מסיים בה משמיה דרב נחמן וידוע מספר כולכם והוא עתיד להחיותכם ולקיים אתכם ברוך אתה ה' מחיה המתים.

פרטי הלכות

ג. הרואה קברי ישראל, ואפילו דרך חלון זכוכית אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר יצר אתכם בדין, וזן אתכם בדין וכלכל אתכם בדין והחיה אתכם בדין ואסף אתכם בדין וידוע מספר כולכם ועתיד להחיותכם ולהקימכם בדין לחיי העולם הבא, ברוך אתה ה' מחיה המתים. (מרן בשו"ע) וילקוט יוסף ג') ואם היה שם רק קבר אחד יש אומרים שאין לומר ברכה זו כי נתקנה בלשון רבים. (משנה ברורה)

יד. הרואה קברי עכו"ם אומר: בושא אמכם וגו' (ירמיה ג, יב). (מרן בשו"ע)

אמרי בינה – מאמרי זו"ל בשבוע המידות הטובות

השכחה היא מידה רעה מאד בעיני העולם הזה ובעיני העולם הבא. ומי שהוא שכחן יכתוב כל ענינים שיש בינו ובין חבירו כדי שיזכור. משל למה הדבר דומה, למלך אחד שנתן לאחד מעבדיו המשרתים כתב ואמר לו: כשתראה שאני כועס תנהו לי! והיה בכתב כתוב כך: דע, כי אינך אלוקים, אלא אתה גוף כלה שיאכל קצתו את קצתו. פירוש - שיצאו תולעים ממצת בשרו ולאכלו שאר בשרו, וישבו בקרוב לרימה ותולעה. והיה למלך עבד אחר שציוה שיעמוד לפניו בעת שיצווה להכות בני אדם בשוטים של אש, והיה אומר לו כך להכניע את לבו. מזה ילמד כמה דברים. אדם שהוא שוכח, יעשה לו זכרונות. (על פי אורחות צדיקים - שער השכחה)

מחשבה למעשה

"וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן" (פרק יג' - כו') - מפרש רש"י להקיש הליכתו לביאתו, מה ביאתו בעצה רעה אף הליכתו בעצה רעה. אם כן קשה, והרי לעיל בפסוק ג' אמר רש"י: "ואותה שעה כשרים היו"? ברם, אמרו חכמינו: "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, ואלא מה אני מקיים: הנה אנוכי מביא רעה אל העם הזה פרי מחשבותם - מחשבה שעושה פרי הקב"ה מצרפה למעשה". (עפ"י הגמרא בקידושין מ.)

לפי זה יוצא, שבשעה ששלח משה רבינו את המרגלים, אף כי הליכתם הייתה מלכתחילה בעצה רעה, הרי עדיין לא צורפה המחשבה הרעה אל המעשה ועל כן כשרים היו באותה שעה אבל עכשיו, לאחר שכבר הוציאו לפועל את מחשבתם הרעה, היינו: מחשבה שעשתה פרי, הרי כבר צורפה המחשבה אל המעשה - "להקיש הליכתו לביאתו"...

סר צילם

"סר צלם מעליהם" (פרק יד' - ט') - הרע המצוי בעולם אין לו באמת שום זכות קיום לכשעצמו, ולא נברא אלא כדי לתת בחירה לאדם, שיהא לו מה להלחם בו ולהתיירא מפניו.

אולם, אחר שהתגבר האדם על הרע וכובשו, הרי הוא נוכח לראות שאינו ולא כלום, בדומה לאדם המהלך יחידי בלילה ונדמה לו שהוא רואה מרחוק דמויות אימים המטילות עליו פחד וזוועה, וכשהוא מתחזק ומתאזר עוז להתקרב לשם הרי הוא נוכח לראות כי אין אלה אלא צללים שאין בהם ממש ואין בכוחם לעשות מאומה.

יהושע וכלב גם הם אמרו כך: רק נדמה לכם כי ראיתם שם ענקים וערים בצורות בשמים, כי כאשר רק תתאזרו וביטחון ובעוז להתקרב אליהם, או אז תיווכחו לראות שאין זה אלא צל בלבד, אשר יגזו ויסור עם המגע הראשון- "סר צלם מעליהם" אם "וה' אתנו אל תראום"... (שפת אמת)

תרימו - התרוממות החן

"בבאכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה" (פרק טו' - יז, יח) האדם נברא על מנת שיצטרך לאכול ולשתות, למען יעלה על ידי כך את כל העניינים הגשמיים אל השם יתברך.

לפיכך צריך כל אדם, לפני שהוא ניגש לאכול, להתבונן בנפשו ולומר לעצמו: אילו רצה השם יתברך, הרי יכול היה לתת לי חיים גם בלעדי האכילה, אם כן מדוע החיים תלה ה' את החיים באכילה, אין זה אלא, כי רצונו הוא שאעלה את המאכלים, ממילא הרי חייב אני לאכול בקדושה ובטהרה, לא רק כדי להשביע את תאוות האכילה.

זהו שאמרה תורה: "בבאכם אל הארץ" - משתבואו אל העניינים הארציים ליהנות מהם, זכור תזכרו "אשר אני מביא אתכם שמה" - כי מביא אני אתכם בכוונה לכך, שתהיו רעבים ותאווים אל המאכלים ותשבעו מהם, ממילא תבינו כי "והיה באכלכם מלחם הארץ" תאכלו באופן כזה שתרימו תרומה לה" - שתרימו ותעלו את כל המאכלים להשם יתברך. (עבודת ישראל בשם הרבי ר' זושא ז"ל)

שמירת הלשון

(על פי חפץ חיים השיעור היומי)

הערה חשובה

עונת החופשות, הנופש והטיולים מתקרבת, אחד מסוגי הביילויים האופייניים הוא רחצה בבריכות ובחופי רחצה. לדאבון ליבנו, בפועל במציאות חלק מהציבור הכללי והציבור הדתי רוחצים בבריכות וחופי רחצה מעורבים, ונראה כי הסיבה לכך היא חוסר מודעות מספקת לאיסור זה ומקורו. להלן מובאת שו"ת בנושא.

שאלה: האם מותר לרחוץ בים או בריכה מעורבת (גברים ונשים יחד)?

תשובה: במסכת ברכות סא. הובא "כל העובר אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעולם הבא".

רש"י- אחורי אשת איש, מגבהת בגדיה מפני המים, וזה מסתכל בה. וכתבו תוספות- אם רגיל בכך, לפי שבא לידי ניאוף וסופו יורד לגיהנום. כתב הגאון יעב"ץ- לאו דווקא אשת איש, והוא הדין גם בפנויה, שמגרה את היצר הרע בעצמו ומסלק הבושה מעל פניו.

על סוגיה זו אפשר להקשות לכאורה ממסכת בבא מציעא נט. שם הובא כי הבא אל אשת איש מיתתו בחנק ויש לו חלק לעולם הבא. בעוד שבברכות כתוב שעל הראיה אין לו חלק לעולם הבא!?

קושיא זו תורצה בתירוץ רבים, אחד התירוץ לקושיא הוא על פי התוספות בסוטה ד: הגמרא במסכת בבא מציעא מדברת במי שעשה תשובה ובמסכת ברכות מדברת במי שלא עשה תשובה. על כל פנים מהאמור יוצא כי בודאי הדבר אסור באיסור חמור.

לחיוזק דבר זה יש להביא את דברי הירושלמי במסכת ברכות א'-ה', שהעניינים והלב הם שני סרסורים של עבירה העין רואה והלב חומד.

ובמסכת עבודה זרה כ': תנו רבנן- ונשמרת מכל דבר רע - שלא יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה בלילה. תוספות- זו דרשה גמורה מהתורה. מרן הבית יוסף הביא באבן העזר כא, שאסור להסתכל באשה כדי ליהנות מיופיה, בפנויה מדברי הקבלה, ובאשת איש מהתורה.

להלן לשון הרמב"ם בפרק ד' מהלכות תשובה: "המסתכל בעריות מעלה על דעתו שאין בכך כלום, שהוא אומר וכי בעלתי אותה או קרבותי אצלה, והוא אינו יודע שראיית העיניים עוון גדול הוא, שגורמת לגופן של עריות, שנאמר: ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, וגורם לעכב את התשובה.

במסכת בבא בתרא נז: ועוצם עיניו מראות ברע- אמר רבי חייא בר אבא, זה שאינו מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה. רשב"ם: דהיינו כשהולך על שפת הנהר והנשים רגילות לעמוד שם בגילוי שוק. ושואלת הגמרא: היכי דמי? אם יש דרך אחרת רשע הוא!!!

משיבה הגמרא שמדובר כשאין דרך אחרת ובכל זאת צריך אדם להפנות את מבטו כדי להציל את עצמו.

מכאן נלמד קל וחומר לאדם המתרחץ בים או בריכה מעורבת, ואין שום יכולת לא להסתכל בנשים הרוחצות שם ובפרט שאין לבושות בלבוש צנוע. בשו"ת רב פעלים הוסיף גם כי על הנשים המתרחצות שם יש איסור נוסף, משום "לפני עיוור לא תיתן מכשול"

סיכום: הלכה ולמעשה, גדולי הפוסקים בימינו, הרב משה פיינשטיין, והרב שמואל וואזנר הרב משה שטרן ועוד, פסקו כי אסור לרחוץ בים או בריכה מעורבת, ומצווה רבה שישמור אדם את עצמו ואת כל בני ביתו מכך, ומצווה רבה להודיע ולפרסם את חומרת האיסור, לגדור גדר ולעמוד בפרץ, ולהסיר את המכשלה מישראל, וכבר אמרו במסכת סנהדרין קז: "אלוקיהם של אלו שונא זימה".

גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל

רבי יוסף שאול נאטנון - רבי יוסף נולד בשנת ה' - תקסח' לרבי אריה לייבוש. שימש כאב בית דין בלבוב. חיבר חיבורים רבים "נר מערב" הגהות על ירושלמי, "מגן גבורים", "מפרשי היס" שו"ת שואל ומשיב", ודברי שאול" עה"ת ועוד.

מספרים עליו שאשתו הייתה המוציאה והמביאה ורבי יוסף שאול היה יושב ועוסק בתורה ולא ידע צורת מטבע.

במצבתו חרות "פה משכן איש אלוקים אדמו"ר הרב הגאון הגדול מופת הדור רבן של כל בני הגולה... איש קדוש מרחם... ליהודים היתה עמוד אש שמש ומגן אוורה... אם ערירי הלך לא הניח יתרו לעולליו, אך ספריו המה בניו חכמתו פרי מפעליו..." רבי יוסף נלב"ע בשנת ה' - תרלה'.

סיפור השבוע

כאשר הלך ישבה עדין האשה המומה במקומה. מוחה לא מעכל את המציאות. לכתחילה חשבה כי הוזה, עוד מעט קט תתעורר ותתהה על החלום המוזר אשר רעיונותיה המבוהלים מציגים לפנייה, אך כאשר חלפה מחצית השעה ועשרים וחמישה רובלים חבוקים וקמוצים היו עדין בידה, קלטה במוחה כי אכן אמת ויציב הוא, היהודי הזקן והרחום העניק לה את הכסף. ואז הופיע חיך של אשר על שפתיה החיוורות, החיך הראשון מהיום בו נאסר בעלה. רבי נחום'קה לא אכזב, הצדיק בצדקותו המשיך לתמוך ב"אלמנה" החיה כפי שהבטיח. אשת עורך הדין, הגבירה לשעבר, שהייתה רגילה לבזו וללעוג לכל אשר קשור לדת היהודית החלה מצפה בכיליון עיניים לביקורו של הזקן, בעל העיניים הטובות והמנחמות. כאב רחום ותומך יחיד בעת צרה ראתה אותו, כאי בודד בלב ים סוער. רבי נחום'קה היה מוסר לה את סכום הקצבה השבועית בצרוף מלות עידוד. היא החלה להתייעץ בו, שאלה אותו אם כדאי למכור חלק מן הרכוש, לעבור מבית מפואר זה לבית לבית פשוט יותר. אך רבי נחום'קה יעץ לה לא לשנות מהרגלה. לא למכור שום חפץ מחפצי בעלה, מוטב לה להסתפק במועט ובלבד להישאר בבית זה, ולא להחסיר בו מן החפצים אשר בעלה רגיל בהם. כאשר ירצה את עווננו, בתום שנתיים, ויחזור לביתו, ישתקם מהר יותר ומצב רוחו ובריאותו יחזרו במהירות לתקינותו, כאשר יוכח כי הבית לא חרב בלעדיו, והנו יכול להמשיך בחייו. מובן מאליי כי האשה שמעה בקולו של הצדיק ולא שינתה מאומה מדברי עצתו...

ברכות

מזל טוב ליוסי ומרים אלבז הי"ו לרגל הולדת הבן והכנסתו לברית. יהי רצון מלפני שוכן מרומים שתזכו לגדלו באושר, שמחה ונחת לאהבת תורה ויראת שמים, וימצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

מזל טוב לרונו ודודי ספונוב הי"ו לרגל הולדת הבן יאיר. יהי רצון מלפני שוכן מרומים שתזכו לגדלו יחד עם ביתכם שרה באושר, שמחה ונחת לאהבת תורה ויראת שמים, וימצאו חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

מזל טוב למיכל כהן אהרונף ויוסי עייש הי"ו לרגל אירוסיהם. יהי רצון מאת ה' שתזכו לחופתכם בקרוב ותקימו בית נאמן וכשר המושתת על יסוד אהבה ויראת שמים לתפארת עם ישראל.

תשובות זזוכה

התשובות הנכונות לפרשת נשא הם:

1- ד' 2- ד' 3- ג' 4- ד' 5- ב' 6- ב' 7- ב' 8- ג' 9- ב' 10- ג' 11- ג' 12- ב'

הזוכה בהגרלת הפתרונות לפרשת נשא: **אבשלום שרון הי"ו**

תקציר משיבועות שיעברו: הצדיק הקדוש איש החסד, רבי נחום עסק במסירות בעבודת הקודש של איסוף צדקה מהציבור. על פי רוב נהגו להגיש לו את הצדקה בחפץ לב. בבוקר קר ואפרורי, עצר לפני בית נאה מוקף חצר וגינה, ובשער שלט: "עורך הדין וינגוט ובני משפחתו". הוא נקש בדלת הבית, הדלת נפתחה וכששמע בעל הבית, כי הוא מבקש ממנו צדקה, צעק עליו וגידף אותו. רבי נחום לא ענה, אלא פנה ושב על עקבותיו. אשת בעל הבית השקיפה מהחלון בדמותו המבוסס בבוץ.

מר ווינגוט הלך אל מר קירשנברג, שהיה פקיד בכיר של שר האוצר, וידיד נאמן של עורך הדין מר ווינגוט. מר קירשנברג נהג ל"הבליע" לכיסו סכומים נכבדים מקופת הממשלה, ומדי פעם היה מעניק למר ווינגוט שהיה עורך דין שנון "מתנות" נאות. תמורתן הבטיח לו מר ווינגוט לעמוד לימינו ביום צרה. אולם כעבור מספר שבועות במשרד האוצר הועלו חשדות כלפיהם, הם נעצרו ונשפטו מר קירשנברג נשפט לחמש שנות מאסר, וסילוק מתפקידו. ומר ווינגוט נשפט לשנתיים מאסר.

מספר ימים שוטטה גברת וינגוט בביתה המפואר מדוכאת, הסתגרה בביתה. היא החלה לטכס עצות כיצד לחלץ את בעלה מן הכלא. עורכי דין מפורסמים ושופטים, מבין ידידי בעלה, שפנתה אליהם, הפנו עורף ולא עזרו לה. גם עורכי הדין אותם שכרה תמורת הון עתק לא הועילו לה. בוקר אחד, הביטה בארנקה ולא מצאה בו פרוטה, אפילו כדי לקנות לחם לילדה... היא הביטה סביבה בעיניים מלאות דמע. בביתה היו כלים נאים ויקרים, תמורתם תוכל לקבל כסף, כדי לפרנס את המשפחה, אולם איך תוכל להיפרד מכלים היקרים לליבה. היא ישבה בבית קודרת, הילדים סביבה בוכים, ולא יכולה להחליט, אם למכור את הרכוש תמורת סכום זעום או לגווע ברעב.

בעוד היא יושבת קפואה בבית, נשמעה נקישה על הדלת. בפתח עמד היהודי הקשיש שבעלה סילק לפני כמה שבועות כשבא לבקש תרומה. הוא אמר כי שמע כי בעלה נאסר וכי בא להציע עזרה. האשה פרצה בבכי. דבריו המיסו את ליבה. הוא היה האדם הראשון שהציע לה עזרה. רבי נחום שאל אותה: "לאיזה סכום זקוקה את כדי לכלכל את הבית למשך שבוע ימים?..."

המשיך משיבוע שיעברו: גברת וינגוט, מבלי דעת מדוע היא מציתת לזקן, החלה לחשב את הוצאותיה השבועיות, הדרושות לקיומה וקיום בני משפחתה. "אהה! - הפטירה באנחה - עשרים וחמישה רובלים לשבוע, זהו תקציבי...". רבי נחום'קה הוציא צרור מכיסו, התיר את הקשר בסבלנות ומנה עשרים וחמישה רובלים. "הא לך! - אמר לאשת עורך הדין, הנדהמת - זהו לשבוע הראשון, ריבוננו של עולם זן ומכלכל כל יצוריו, בעזרתו אביא אם ירצה השם סכום כזה מידי שבוע בשבוע".

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

מורי ורבי יעקב (מימון) בן ר' משה וסולטנה חורי ע"ה יחיאל (יחיא) בן יוסף ונעמה ארז ז"ל מנשה בן רחמה בן פורת ז"ל

רחמים בן ורדה נחום ז"ל נפתלי צבי בן ר' יהודה הכהן ז"ל ר' ראובן בן לאה עמור ז"ל

חנה (חנינה) בת רובה עמור ז"ל חסינה בת חלווה מססה ז"ל מזל בת טובה לבית משיח ז"ל אדלה בת שרונה מטלון ז"ל

רחל בת מסעודה אלבז ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.א

יהי רצון שישלח הקב"ה רפואה שלימה לכל חולי עמו ישראל ובכללם ל:

אברהם בן מסעודה אמיר הי"ו הילד בן ציון יונה בן חנה אביגיל הי"ו נוריאל בן גוהרה נאמן הי"ו
לימור בת רינה נעים הי"ו זינה בת בואנו ניאזוב הי"ו נירית בת מזל אהרונז הי"ו שרה מזל טוב בת לאה סימן טוב הי"ו

מאצרות התורה לילדים

ילדים יקרים וחביבים, כשביקשו ישראל ממשה לשלוח מרגלים לתור את ארץ כנען, נמלך משה בקב"ה. אמר לו הקב"ה: "אתה יכולים להטעות את ארץ כנען, יודע אני כי בקשת נובעת מחוסר אמונה בי. הוסיף הקב"ה ואמר, אם שולח אתה אנשים, כבקשתם, בדוק שהם צדיקים וישרים ודוברי אמת. והדגיש: "שלח לך" – אליך ישובו עם שליחותם ולא ידברו עם העם בשוברים.

מדוע ביקשו ישראל לשלוח מרגלים? מפני שכאשר שמעו את אלדד ומידד מתנבאים במחנה ואומרים: משה מת ויהושע מכניס את העם לארץ. אחזה בהם בהלה. וחשבו כי אם אכן ימות משה טרם כניסתם לארץ, לא יזכו לאותות ולמופתים ובקשו לשלוח מרגלים, כדי לברר אם יוכלו לכבוש את הארץ בדרך הטבע. וזה היה חטאם. במקום להתפלל לה' שיבטל את הגזירה ויהיה משה עימם – לא עשו כן אלא בקשו לשלוח מרגלים.

משה אמר למרגלים לבחון ולראות את הארץ אם טובה היא וראויה למגורים ולעבודת השדה, או לא. ואת עם היושב, אם חזק הוא או חלש. משה נתן להם סימן - אם הערים מבוצרות - זה סימן לחולשה ופחד של התושבים, ואם לא זה סימן לחוזק וביטחון עצמי. בדקו וראו אם טובים פירות הארץ או לא, והביאו אתכם מפרי הארץ.

שאלות לילדי ביתות א' עד ג' (לפחות חלק מהשאלות עפ"י "אוצרות התורה לילדים" של מנעלה)

1. למי היו צריכים המרגלים להביא דיווח, אחרי שחזרו מלתור את הארץ?

- א. לאהרון הכהן. ב. לכל העם. ג. למה רבנו. ד. למשה רבנו ושבעים הזקנים.
2. מדוע ביקשו בני ישראל לשלוח מרגלים לתור את הארץ?

- א. לא האמינו שהארץ טובה. ב. משה לא מכניסם לארץ, לכן רצו לברר איך ניתן לכבושה בדרך. ג. הם לא ביקשו, אלא ה' ציוה. ד. א' וב' נכונות.
3. איזה מהפירות שהביאו המרגלים נשאו כלב בן יפונה ויהושע בן נון?

- א. את הענבים. ב. יהושע את הרימון וכלב את התאנה. ג. כלב את הרימון ויהושע את התאנה. ד. יהושע וכלב לא נשאו מפירות הארץ כלל.
4. עם ישראל שמעו את דברי המרגלים, בכו וביקשו לחזור למצרים. מה היה עונשם על כך?

- א. ה' סלח להם ולא נענשו. ב. מתו במדבר במשך 40 שנה, כנגד 40 ימי שליחות המרגלים. ג. כל שבט הביא פר לקורבן. ד. אף תשובה לא נכונה.

שאלות עפ"י רש"י לביתות ד' זה'

5. "ויבא עד חברון" – מי בא?

- א. יהושע בן נון וכלב בן יפנה. ב. כלב, ובא להתפלל שלא יהיה בעצת המרגלים. ג. אחד מהמרגלים ולא ידוע. ד. כולם הגיעו בלב אחד בעצה אחת.
6. "ועבדי כלב עקב הייתה רוח אחרת עימו..." מה הכוונה רוח אחרת?

- א. הציג דעה אחרת מהמרגלים. ב. נהג אחד בפה ואחד בלב. ג. התעלה מבחינה רוחנית כשהשתטח על קברי האבות. ד. ב' וג' נכונות.
7. מהו צבע התכלת של הציצית?

- א. ירוק של חלזון. ב. תכלת של שמים. ג. אדום כתולעת השני. ד. ירוק כמו כרתי.
8. ממתית נתחייבו בני ישראל בהפרשת חלה?

- א. מיום שנכנסו לארץ ישראל. ב. מיום שחלקו את הארץ לשבטים. ג. מיום שנכנסו לארץ ואכלו מלחמה. ד. מיום שהקימו את המשכן בשילה.

שאלות עפ"י רש"י לביתות ו' עד ח'

9. "וילכו ויבואו..." מה למדים מכך ש "וילכו" הוקש ל "ויבואו"?

- א. לא למדים דבר. ב. חזרו באותה דרך שהלכו. ג. שגם כשהלכו הלכו בעצה רעה. ד. ב' וג' נכונות.
10. "וְאִם נִפְּשׁ אַחַת תִּחַטָּא בְשִׁגְגָה וְהִקְרִיבָה עִז בַּת שְׁנֵתָה לְחִטָּאת" (פרק טו') באיזה עבירה מדובר?

- א. חילול שבת. ב. אכילת מאכל אסור כמו נבלה וטריפה. ג. עבודה זרה. ד. כל עבירה בדבר האסור מהתורה.

שאלות לביתות ה' עד ח' – ממפרשים אחרים על התורה

11. "...וְהִתְחַזְּקֶתֶם וְלִקְחֶתֶם מִפְּרֵי הָאָרֶץ וְהִקְמִים יְמֵי בְּפוּרֵי עֲבָבִים" (פרק יג') - לפי פירוש הרמב"ן מדוע היה צורך לחזק אותם כדי שיקחו מפרי הארץ?
- א. שלא יחששו שהפירות ירקבו עד שיחזרו. ב. שלא יפחדו שאם יקחו מהפירות יגלו שהם מרגלים. ג. הבטיח להם שזה לא גזל. ד. ב' וג' נכונות.

12. "וְעַבְדֵי כָלֵב... וְיִמְלֵא אַחֲרָי וְהִבְיֵאתִיו אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר בָּא שְׁמָה וְזָרְעוּ יִרְשָׁנָה" (פרק יד') - לפי פירוש הרמב"ן מדוע לא פורט שכרו של יהושע?
- א. רק כלב דיבר נגד דברי המרגלים. ב. כך ביקש יהושע, מתוך ענווה. ג. אין ראוי לפרש שכרו של יהושע עד שיהיה במקום משה. ד. א' וג' נכונות.

לימוד פורה ומהנה

כללי השתתפות

- להניח בתיבה בבית הכנסת הספרדי המרכזי, בבית משפחת בוחניק. או לדוא"ל - nimsin@zahav.net.il בתוך שבועיים.
- בין הפותרים נכון יוגרל ספר או שובר קניה בסך 20 ₪ למימוש בכלבו כוכבי, או במתנת חן. המתמידים חומש מלא יזכו בפרס ללא הגרלה.